

Čebelarjeva opravila v oktobru

Jure Justinek – Zgornja Ložnica, jure.justinek@czs.si

Ocena čebelarjeve sezone

V mesecu, ki je pred nami, lahko potegnemo črto pod letošnje čebelarstvo leto. Zpomnili si ga bomo po pičli paši in nadpovprečni rojivosti čebel. Vreme nam vso pašno sezono ni omogočalo, da bi čebele lahko dobro izrabile paše, čeprav so bile razmere v naravi z izjemo prvih paš razmeroma dobre. Tako smo letos pridelali izjemno malo akacijevga medu, malo pa je tudi cvetličnega medu. Nekoliko boljši je bil donos na smreki in pozneje na hoji, vendar velika večina čebelarjev te paše ni izrabila, saj je hoja medila samo na območju osrednje Slovenije. Tudi lipo in kostanj je nekajkrat opralo v poln cvet, zato je bila pičla tudi ta paša. Po drugi strani pa so bile čebele številčno dovolj dobro pripravljene, tako da je bilo to leto izjemno rojivo. V mojem čebelarstvu so rojili celo narejenci, česar vsekakor nisem pričakoval. Prav tako je bilo letos mogoče vzrediti in menjati veliko matic, saj so bili matičniki ves čas na voljo.

Čebelji rop v oktobru

Ta mesec opravimo še zadnja dela, saj je aktivno delo pri čebelah po večini končano. Sam sem jih že nakrmil, tako da so pripravljene na hladno jesen in zimo. Zdaj moramo redno opazovati čebele na bradah panjev, saj se oktobra še vedno lahko pojavi rop. Vzrok ropa v tem obdobju je največkrat brezmatična ali z varojami preveč napadena družina. Po navadi varoje svoj zadnji davek poberejo prav oktobra, ko poletne čebele umrejo in v panju ostanejo samo še zimske. Če je bila družina močno napadena z varojami in če smo bili pri zatiranju neuspešni, je panj bolj ali

Foto: Fran Šivic

Bršljanov med ni primeren za zimsko krmo.

manj prazen, zaradi tega pa je lahka tarča za roparice. Rop se lahko razširi na vse družine, zato tudi tiste, v katerih je bilo zatiranje varoj uspešno, v svoje panje spet prinesejo veliko število novih. Na vsak način pazimo, da se ne pojavita rop in s tem reinvazija varoj.

Združevanje družin

Družine, za katere presodimo, da so prešibke za uspešno preživetje zime (zasedajo manj kot tri sate), združimo z močnejšo družino, vendar samo, če so zdrave. Vzrok, da je družina v tem obdobju tako šibka, je navadno slaba matica, zato jo odstranim. Družine združim tako, da šibkejšo družino, iz katere prej odstranim matico, preložim v medišče močnejše družine. Če je vzrok šibkosti napadenost z varojami ali kar koli drugega, je takšne družine najbolje zažveplati. O morebitnih ukrepih se posvetujemo tudi z območnim veterinarjem. Veliko bolje je prezimiti manj dobrih družin kot več slabših.

Zimska zaloga hrane

Če sumimo, da smo dodali premalo hrane, ali če je konec septembra medil bršljan oz. pozna hoja, lahko dodamo družinam še liter do dva goste

Pospravljena in očiščena notranjost čebelnjaka (fotografija je simbolična)

Foto: Anton Umek

Vključite se v sheme višje akovitosti! Od leve proti desni: Kočevski gozdni med, Kraški med, Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

sladkorne raztopine, čebele pa jo bodo uskladiščile neposredno v gnezdo. V prvem delu zime bo to zanje veliko primernejša hrana kot manov ali bršljanov med.

Način prezimovanja

Odločimo se, kako bomo prezimili čebele. Sam jih prezimujem v plodišču, vendar večina satja ostane v medišču. Razlog za to je, da nimam kje skladiščiti tako velikih količin satja. Mediščno satje odstranim le tistim družinam, ki so sicer zdrave, vendar nekoliko šibkejše, predvsem zato, da jim spomladi ni treba ogrevati toliko prostora. Ko se primerno ohladi, lahko tesno zloženo satje hranimo tudi v suhem in zračnem skladišču, vendar ga moramo zaščititi pred glodavci, zlasti pred mišmi. Vse staro satje izločimo in pretopimo v vosek.

Jesensko čiščenje panjev ...

Če le imam čas in če je oktober razmeroma tople, vsako drugo leto očistim matične rešetke in strope medišč. Ker v mediščih ni veliko čebel, gre delo hitro od rok. Poseg se izkaže za koristnega zlasti ob prvih spomladanskih pregledih, saj v mediščih ni prizidkov, poleg tega pa ne mečkamo čebel. Prav tako čebele rade precej zadelayo matične rešetke, če jih očistimo, pa jim spomladi, ko se bodo spet širile v medišče, olajšamo prehod. Med čiščenjem iz medišč začasno odstranim vse satje ter ga hkrati še pregledam. Vse prestaro ali neprimerno satje odstranim, tako da v medišču ostanejo le mladi in deviški sati ter sati z morebitnimi zalogami hrane. Pri normalnih družinah, pri katerih je vse v redu, v plodišče ne posegam več. Čiščenje matičnih rešetk in stropa panja poteka najhitreje, če so vsi panji enaki oz. istega proizvajalca. Tako iz prvega vzamemo matično rešetko in kovinske nosilne palice ter jih takoj nadomestimo s čistimi. Odzete očistimo in jih vstavimo v drug panj. Matično rešetko in nosilce iz drugega panja damo nato v tretjega in tako naprej. Priporočam ročno čiščenje. Z dletom odstranimo ves vosek in propolis, nato pa vse skupaj obžgemo še s plinskim gorilnikom. Na ta način temeljito očistimo matično rešetko, saj se vse nečistoče stopijo

oz. zgorijo, hkrati pa jo tudi razkužimo, zato ni težav, če jo damo v drug panj. Pazimo le, da ne vstavimo prevroče kovine, saj bi lahko poškodovali čebele. To opravilo je sicer mogoče opraviti tudi spomladi, ko nastavljamo medišča. Kontrola in čiščenje panjev je tudi vse, kar počnem oktobra, zato je čas tudi za druga opravila, ki niso tako tesno povezana s čebelami, a so kljub temu nujna.

... in čebelnjaka z okolico

Zapremo vse prazne panje, jih očistimo in pripravimo za spomladansko naselitev. Temeljito očistimo čebelnjak in ga po potrebi razkužimo. Če je vreme ugodno, lahko panje tudi prebarvamo, če je to potrebno, in zatesnimo vse razpoke, zlasti pri starejših panjih. Zatesnimo tudi prostor med panji, tako da so ti tesno eden ob drugem, torej da skozi ne prepriha. Žrela panjev po višini zožimo na zimsko mero, da miši in rovkve ne morejo v panje. Iz čebelnjaka odstranimo vse, česar ne potrebujemo, preostale stvari pa zložimo. Priporočljivo je nastaviti vabe in pasti za glodavce, saj ti lahko naredijo precejšnjo škodo. Pripravimo si pažni material, vendar s pazenjem še počakamo. Očistimo kantice, ki smo jih uporabljali za krmiljenje, saj se v njih rada pojavi plesen. Če je plesni veliko, jih je najbolje zavreči in prihodnje leto uporabiti nove. Vsako drugo leto je priporočljivo tudi prekopati tla pred čebelnjakom (kjer izletajo čebele), v nasprotnem pa vsaj pograbimo in pometemo vse mrtve čebele. Prekopano zemljo lahko posujemo z apnom, in če so dnevne temperature vsaj nekaj višje od 10 °C, lahko sočasno tudi posejemo novo travo, saj bo še vzklila.

Priprava na trženje

Oktober je tudi čas, da med in vse druge čebelje pridelke pripravimo za prodajo ter se tako pripravimo na trženje svojih pridelkov v zimskih mesecih. Priporočam vključitev v katero od shem višje kakovosti, saj našim porabnikom s tem dokažemo, da je naš med res vreden zaupanja, prav tako pa lahko postavimo nekoliko višjo ceno. Sam sem že od vsega začetka vključen v shemo Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo – SMGO. Več podrobnosti o tej in drugih shemah lahko dobite na ČZS. ■